Rhopalosiphum maidis	Porumb, sorg		Bacterioze şi viroze
Scaphoideus titanus	Monofag: viţa de vie	*Flavescens doree*	Îngălbenirea aurie
Francliniella occidentalis	Tomate	*Lycopersicum virus 3*	Boala petelor de bronz a tomatelor

BRENTHIS INO ROTT. (INSECTA, LEPIDOPTERA) – SPECIE NOUĂ PENTRU FAUNA REPUBLICII MOLDOVA

Cristina Ţugulea, Valeriu Derjanschi
Institutul de Zoologieal A.Ş.M., Chişinău, Republica Moldova
E-mail: tuguleacristy@yahoo.com, valder2002@yahoo.com

În fauna generală a insectelor, ordinul Lepidoptera înregistrează un număr imens de specii, larg răspândite pe glob. Este unul dintre cele mai reprezentative ordine din clasa Insecta, atât în ce priveşte numărul de specii şi diversitatea acestora, cât şi datorită importanţei lor ca componente esenţiale ale tuturor ecosistemelor terestre şi, nu în ultimul rând, ca simboluri estetice. Fluturii utilizează peisajul la o scară fină şi reacţionează rapid la schimbări în exploatarea terenului, şi la procese precum intensificarea sau abandonarea acestuia. În plus, mulţi fluturi sunt extrem de sensibili la schimbări climatice şi au fost utilizaţi în modele de prognozare a impactului schimbărilor climatice asupra faunei. Toate acestea fac din fluturi unul dintre cele mai bune obiecte pentru monitorizarea schimbărilor biodiversităţii.

Primele informaţii despre fauna de lepidoptere de pe teritoriul ţării apar în secolul al XIX-lea. În această perioadă, Miller şi Zubovschi au publicat o serie de lucrări dedicate faunei de lepidoptere a Basarabiei. În aceste lucrări a fost prezentată o listă cu 108 specii de fluturi diurni. Un interes deosebit prezintă studiul lui E.V. Niculescu în anul 1960. Autorul a publicat trei lucrări în domeniul biologiei lepidopterelor, având o mare importanţă pentru studiul în continuare a unor familii de fluturi cum ar fi: *Papilionidae*, *Pieridae* şi *Nymphalidae*. În ultimii 200 de ani au fost publicate 621 de lucrări, dintre care 407 se referau doar la dăunători şi 205 lucrări destinate viermilor de mătase *Bombyx mori*. Dintre toate lucrările, doar opt au fost consacrate fluturilor diurni. În 2003, în Analele Ştiinţifice ale Universităţii de Stat din Moldova a fost publicată prima lucrare faunistică de totalizare, în care sunt enumerate 102 specii de fluturi diurni.

Materialele ce stau la baza prezentei comunicări au fost obţinute ca rezultat al cercetărilor efectuate asupra diversităţii faunistice, aspectelor ecologice şi biologice ale lepidopterelor din rezervaţia ştiinţifică „Codri”.

Rezervaţia „Codrii” ocupă un rol deosebit printre ariile protejate din Republica Moldova şi este prima rezervaţie creată cu statut de unitate de cercetări ştiinţifice, prin Hotărîrea Consiliului de Miniştri din 27.09.1971, în scopul conservării celor mai reprezentative sectoare de păduri tipice zonei din Podişul Central al Codrilor. Ea este situată la 49 km spre nord-vest de Chişinău în apropierea com. Lozova, r-nul Străşeni.

Fluturii au fost colectaţi cu fileu entomologic, având diametrul cercului de 30 cm. Din totalitatea speciilor colectate în rezervaţie, specia *Brenthis ino* a fost înregistrată ca specie

nouă pentru Republica Moldova. Nu se atestă date în literatura de specialitate despre existenţa acestei specii în Republica Moldova.

Material colectat: Sadova (Călăraşi), 29.06.12 (1 ex.); Vadul lui Vodă, 07.06.12 (1 ex.), V. Derjanschi leg. şi Rezervaţia „Codri", lizieră, 05.07.2014 (2 ex.), Cr.Ţugulea leg.

În plan sistematic specia *Brenthis ino* (Rottemburg, 1775) face parte din ordinul *Lepidoptera* (Linnaeus, 1758), diviziunea *Rhopalocera*, Familia *Nymphalidae* (Swainson, 1827). Denumirea populară – fluturele de aglică. Fluturii din această specie au anvergura aripilor de 29-41 mm, femela fiind mai mare decât masculul. Caracteristică este banda postdiscală de pe faţa inferioară a aripii posterioare cu un şir de pete ocelate, situate într-un câmp mov, mai extins şi mai pronunţat spre rădăcina aripii. Reprezintă o specie higrofilă, caracteristică pajiştilor umede, indicate de prezenţa plantei *Filipendula ulmaria* (aglică). Preferă zone înmlăştinite, margini de pârâiaşe, liziere umede cu vegetaţie ierboasă înaltă şi numeroase tufe. Fluturii sunt fideli habitatului şi se află în permanentă căutare de nectar. Principalele surse de nectar observate, sunt: *Cirsium palustre, Centaurea* sp., *Sanguisorba officinalis, Knautia* sp., *Scabiosa columbaria, Telekia speciosa, Valeriana officinalis, Cephalaria* sp., *Rubus* sp. Fluturii formează o singură generaţie pe an. Ouăle sunt depuse izolat, pe faţa inferioară a frunzelor, printr-un orificiu realizat de un coleopter (*Chrysomelidae*). Pe frunzele neperforate nu se depun ouă. Larvele iernează la suprafaţa solului, ascunse în vegetaţia uscată. Zborul adulţilor se remarcă de la începutul lunii iunie pînă la mijlocul lunii august. Răspândire sibero-europeană. Este cunoscută din nordul Spaniei, cea mai mare parte a Europei şi Asiei temperate, până în Japonia. Lipseşte din Grecia şi cea mai mare parte a Turciei.

Protecţie şi conservare: Habitatele umede, specifice speciei sunt continuu reduse şi modificate. Desecările, împădurirea zonelor mlăştinoase, păşunatul intensiv, incendierea vegetaţiei uscate şi construcţiile constituie principalii factori care pericliează specia.

Investigaţiile au fost efectuate în cadrul proiectului 11.817.08.16A, finanţat de Consiliul Suprem pentru Ştiinţă şi Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Ştiinţe a Moldovei.

ПОТЕНЦИАЛ АНАМОРФНЫХ ЭНТОМОПАТОГЕННЫХ ГРИБОВ В БИОЛОГИЧЕСКОМ КОНТРОЛЕ ФИТОФАГОВ СЕМ. *ALEYRODIDAE (HOMOPTERA)*

Елена Янковская, Дмитрий Войтка

РУП «Институт защиты растений», Прилуки, Республика Беларусь

Многие представители семейства *Aleyrodidae* являются опасными вредителями растений. Высокая степень экологической пластичности, обусловленная широкой полифагией и значительным репродуктивным потенциалом, способствовала активной инвазии и успешному обоснованию многих видов алейродид тропического и субтропического происхождения (*Pealius azaleae* Bak. et Moles, *Dialeurodes citri* Ashm., *Bemisia tabaci* Genn., *Trialeurodes vaporariorum* West. и др.) на территории Европы. На территории Беларуси единственным климатическим аналогом субтропиков являются гидротермические условия, существующие в тепличных агробиоценозах, где одним из постоянно доминирующих и наиболее вредоносных видов в комплексе фитофагов является тепличная белокрылка *Trialeurodes vaporariorum* West. (Сидляревич, 2001; Прищепа и др., 2006). Проведение защитных мероприятий, направленных на снижение